

HOSTIVICE-PALOUKY (OKR. PRAHA-ZÁPAD) V DOBĚ ÚNĚTICKÉ KULTURY

Ivana Pleinerová

1. ÚVOD

Ve východní části lokality Hostivice-Palouky (okr. Praha-západ) byl prováděn záchranný a předstihový výzkum Střeďočeským muzeem Rožtoky, v letech 2001 a 2002 pod vedením I. Pleinerové. Místo výzkumu leží na mírném svahu, skloněném k jihu k Litovickému potoku s jeho novodobou retenční nádrží Strnad (obr. 1). Ukázalo se, že jde o důležitou a bohatou polykulturní lokalitu. Naprostá převaha objektů a nálezů patřila knovízské kultuře. Výrazně se projevilo i neolitické období – domy a jámy. Významné místo v početnosti zaujímal také období laténu – polozemnice a výjimečná hrnčírská pec. Naopak nepočtený byl výskyt objektů z období eneolitu. V tomto spektru polykulturní lokality doplnily obraz střídajících se osídlení nálezy únětické kultury – malý skupinový hřbitov, dále jednotlivé hroby a jámy (obr. 2).

2. SÍDLIŠTNÍ OBJEKTY

Jámy únětické kultury se nalézaly západně a severozápadně od skupinového hřbitova ÚK, a to 150–250 m. Domové půdorysy zjištěny nebyly.

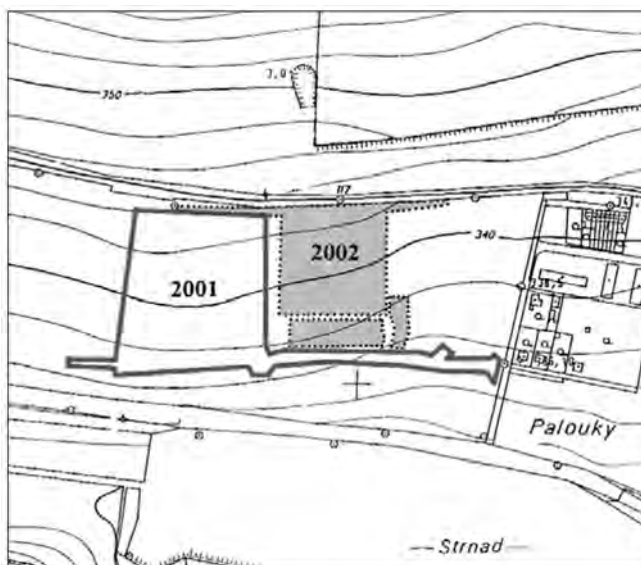
Jáma 68: kruhovitá, prům. 150–160 cm, hl. 40 cm, výplň nahoře šedočerná, níže promíšená šedočerná (obr. 3); 5 keramických zlomků.

Jáma 206: nedokopána, kruhovitá až oválná, max. rozměr 170 cm, hl. 15 cm, výplň hnědošedá promíšená žlutkou (obr. 3); 4 keramické zlomky.

Jáma 246: kruhovitá, prům. 150, hl. 45 cm, výplň hnědošedá (obr. 3); 4 keramické zlomky.

Jáma 260: kruhovitá, ke dnu mírně rozšířená, prům. 120 cm, hl. 65 cm, výplň hnědošedá se zrnky mazanice (obr. 3); 3 keramické zlomky.

Jáma 967: kruhovitá, prům. 170 cm, hl. 20 cm, výplň černohnědá se zrnky mazanice (obr. 3); 10 keramických zlomků.

Obr. 1. Hostivice-Palouky. Odkryvy zkoumané Střeďočeským muzeem Rožtoky v logistickém areálu Tulipan Park

3. HROBY

Hrob 13

Hrobová jáma: oválná, S–J, 140×80 cm, hl. 10 cm, černá výplň.

Pohřeb: na dně kostra na pravém boku v silně skrčené poloze, hlava J. Poloha horních končetin není zcela jasná. Levá paže směřovala ke kolenům, byla v lokti ohnutá, předloktí se nalézalo mezi stehenními kostmi (obr. 4).

Antropologické určení: dospělá žena (20–40), středně robustní tělesná stavba.¹

¹ Antropologické určení pohřbených provedla M. Dobisíková z antropologického oddělení Národního muzea v Praze.

Obr. 2. Hostivice-Palouky. Část schematizovaného celkového plánu s vyznačením objektů únětické kultury

Milodary: malá šedočerná nádobka s nízkým lomem a pupky (*tab. 2:1*) mezi dolní čelistí a koleny. Dno další nádoby za hlavou. Pazourková čepelka bez přesnější lokalizace.

Hrob 14

Dvě těsně přiléhající hrobové jámy – východní A, západní B (*obr. 5; tab.1:1–3*).

Hrob 14 A

Hrobová jáma: obdélníková se zaoblenými rohy, S–J, 175×85 cm, hl. 23 cm, černá výplň.

Pohřeb: dva jedinci ležící na sobě v silně skrčené poloze na pravém boku, hlavy J, v jižní části hrobu.

Antropologické určení: juvenis (horní jedinec), dospělý (spodní jedinec).

Poznámka: z kresebné i fotografické dokumentace je zřejmé, že horní kostra měla robustnější stavbu než kostra spodní, takže neodpovídá antropologickému posudku a zdá se, že došlo k záměně. V tom případě by horní kostra patřila dospělému jedinci.

Milodary: malá stlačená miska se zataženým okrajem, nízkým lomem a pupky, slabě vypálená, před holenními kostmi horního jedince (*tab. 2:5*).

Hrob 14 B

Hrobová jáma: úzký obdélník se zaoblenými rohy, S–J, 200×70 cm, hl. 40 cm, černá výplň.

Pohřeb: dva jedinci ležící na sobě v jižní část hrobu v užším prostoru, než byla šířka hrobové jámy. Pohřeb byl po stranách podložen kameny. Oba pohřbení ve skrčené poloze na pravém boku, hlavami k J. Horní pohřeb zcela překrýval spodní, pouze jeho lebka ležela vedle týlní části vrchního pohřbeného (*obr. 5; tab. 1:1–3*).

Antropologické určení: dospělý muž mezi 40–60 lety (horní jedinec), mladý jedinec kolem 12 let (spodní jedinec).

Milodary: nezjištěny

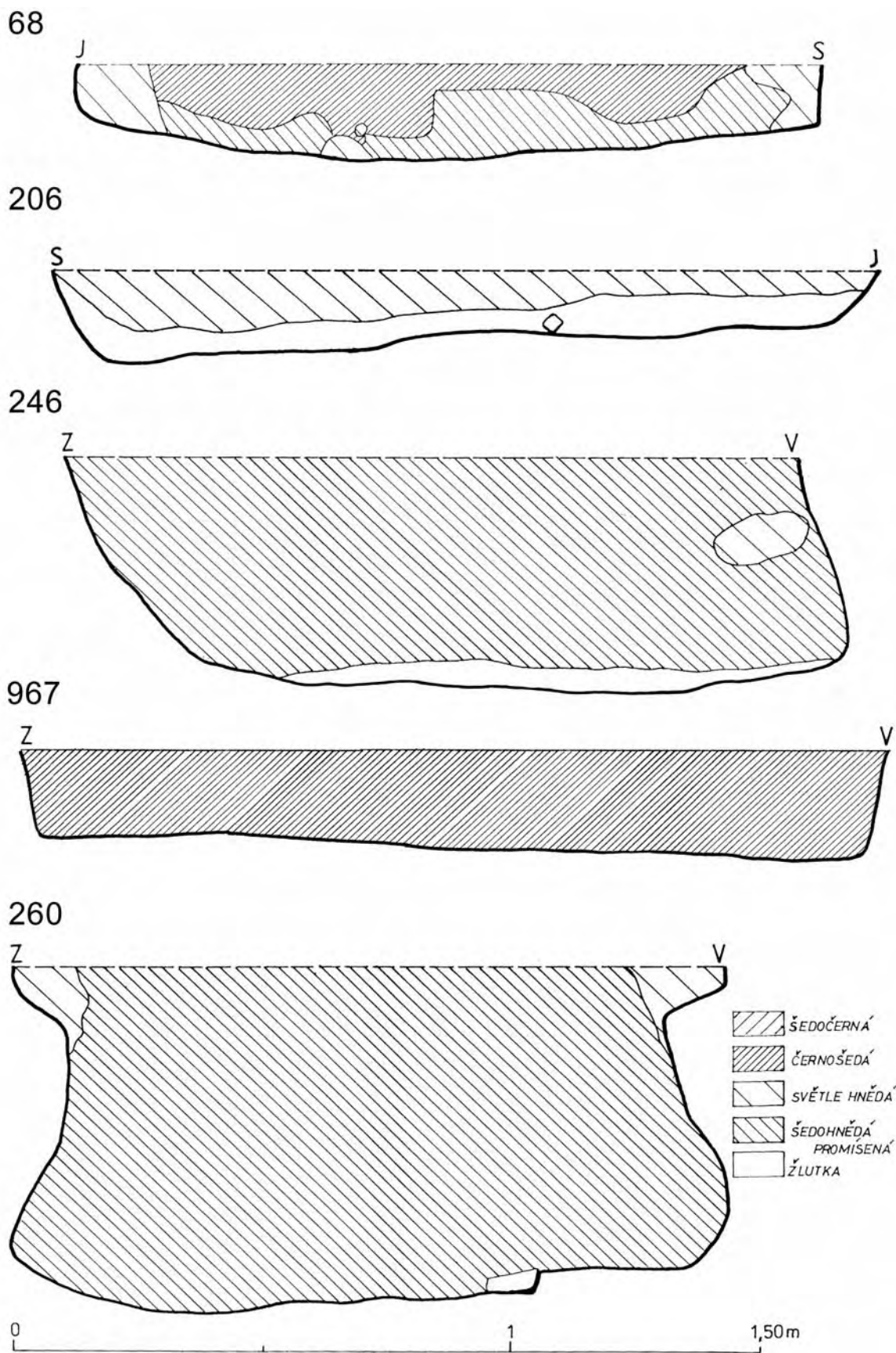
Hrob 16

Hrobová jáma: nepravidelně obdélníková, S–J, 180×85 cm, hl. 20 cm, černá výplň.

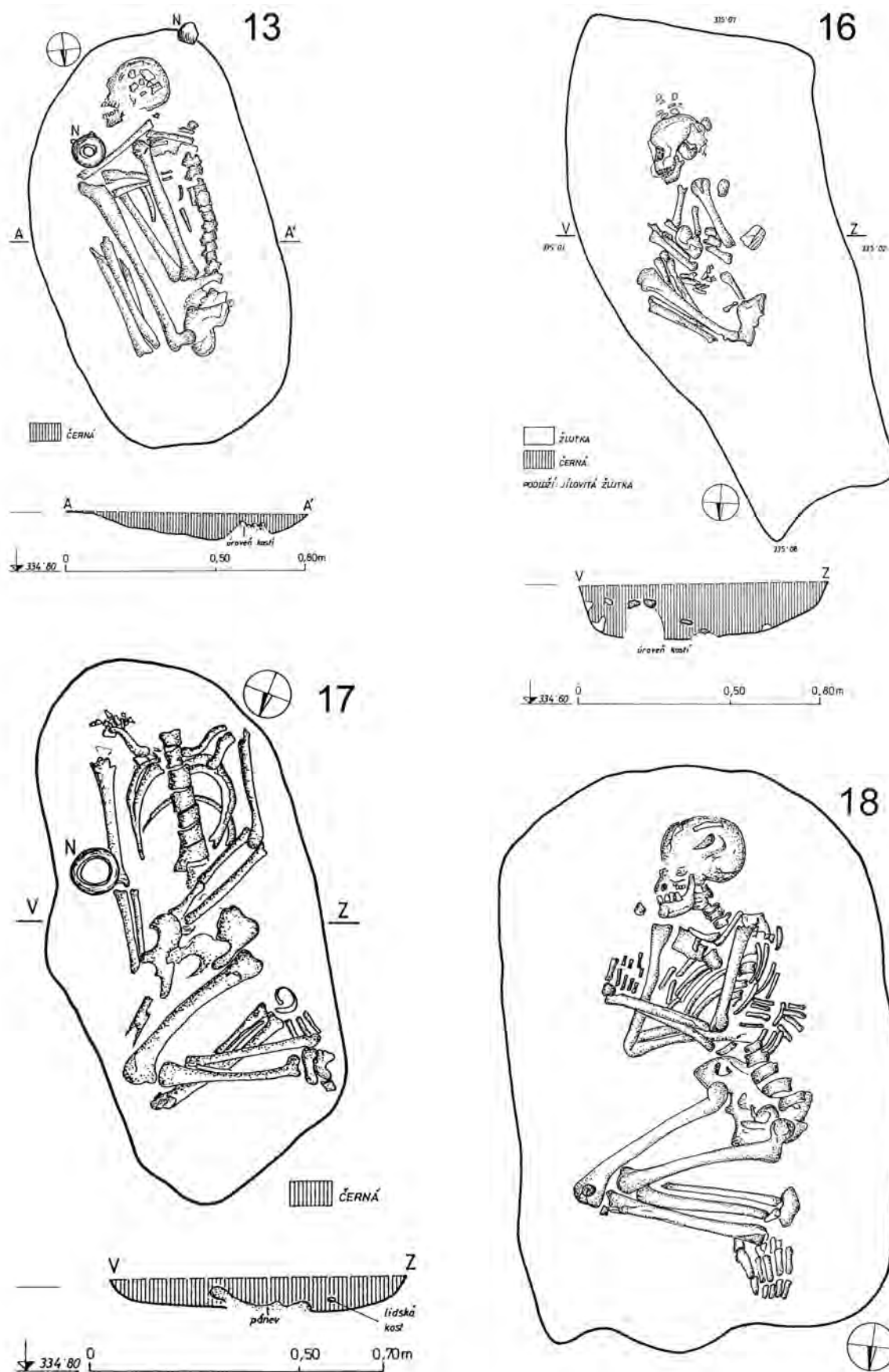
Pohřeb: kostra na pravém boku ve skrčené poloze, paže překříženy přes hrud', hlava k J. Pohřeb umístěn ve střední části hrobu (*obr. 4*).

Antropologické určení: dospělá žena, 30–50 let. V antropologické laboratoři zjištěny ještě pozůstatky většího dítěte, které při výzkumu nebyly rozpoznány.

Milodary: nezjištěny.

Obr. 3. Hostivice-Palouky. Jámy únětické kultury – profily

Obr. 4. Hostivice-Palouky. Hroby 13, 16–18

Hrob 17

Hrobová jáma: nepravidelně oválná, S-J, 133×65 cm, hl. 8 cm, černá výplň.

Pohřeb: kostra v mírně skrčené poloze na pravém boku, hlava k J. Trup spočíval na zádech, pravá paže natažena podél těla, levá lehce pokrčená směřovala k pánvi. Lebka až na nepatrné zlomky, zjištěné při laboratorním zpracování, chyběla. Zničena zřejmě při skrývce (*obr. 4*).

Antropologické určení: dospělá žena, 40–50 let.

Milodary: malá kónická miska u lokte pravé paže (*tab. 2:2*).

Hrob 18

Hrobová jáma: obdélníková, S-J, 140×93 cm, hl. 5–8 cm, černá výplň.

Pohřeb: kostra na pravém boku, hlava k J, v mírném skrčení, připomínajícím polohu v kleku. Horní končetiny překříženy přes dolní část hrudi. Ruka levé paže směřovala kolmo vzhůru (*obr. 4*).

Antropologické určení: dospělý jedinec, 30–40 let.

Milodary: nezjištěny.

Hrob 19

Hrobová jáma: oválná, S-J, 238×100 cm, hl. 25, výplň ve střední části černá, k okrajům tmavá šedočerná a šedá promíšená žlutkou.

Pohřeb: dva jedinci, ležící na sobě, oba na pravém boku v silném skrčení, hlava k J. Pohřeb vyplňoval užší prostor ve středu hrobu a byl z obou delších stran podložen kameny. Horní jedinec měl pravé předloktí položeno přes hrud', levé předloktí mířilo pod záda, dolní jedinec měl předloktí překřížena přes dolní část hrudi (*obr. 5*).

Antropologické určení: horní jedinec – dospělý muž (?), 30–40 let, spodní jedinec – dospělá žena, 40–50 let.

Milodary: kónická mísa s pěti pupky před obličejem horního jedince (*tab. 2:3*).

Hrob 20

Hrobová jáma: nepravidelně oválná, S-J, 167×115 cm, hl. 35 cm, výplň černá s klíny promíšenými žlutkou.

Pohřeb: dva jedinci, ležící na sobě, oba na pravém boku v silném skrčení, hlava k J. Pohřeb podložen kameny (*obr. 6; tab. 1:4*). Předloktí horního jedince překřížena před hrudí, pravé směřovalo k hlavě, levé položeno přes dolní část hrudi. Trup spodního jedince spočíval na zádech, předloktí položena přes dolní část hrudi.

Antropologické určení: horní jedinec – dospělý muž, 20–30 let, spodní jedinec – mladistvý, 14–17 let.

Milodary: nezjištěny.

Hrob 169

Hrobová jáma: obdélníková se zaoblenými rohy, S-J, 155×80 cm, hl. 35 cm, výplň černá s pecičkami žlutky, na západní straně s klínem žlutohnědé hlíny.

Pohřeb: kostra ve skrčené poloze na pravém boku, trup na zádech, hlava k J. Předloktí překřížena přes hrud' (*obr. 6*).

Antropologické určení: dospělá žena, 40–50 let.

Milodary: malá kónická miska se čtyřmi pupky pod okrajem, u nártu pravé nohy pohřbené (*tab. 2:4*).

Hrob 170

Hrobová jáma: obdélníková se zaoblenými rohy, S-J, 140×80 cm, hl. 10 cm, výplň černá.

Pohřeb: kostra na pravém boku ve skrčené poloze, hlava J (lebka zachována neúplně), předloktí položena přes hrud' (*obr. 6*). V antropologické laboratoři zjištěny pozůstatky dalšího jedince.

Antropologické určení: 1) dospělý jedinec, 2) mladistvý, 15–20 let.

Milodary: nezjištěny.

Hrob 171

Hrobová jáma: nepravidelně obdélníková (patrně při výzkumu překopaná), S-J, 165×70 cm, hl. 33, výplň černá, v západní části vrstva žlutohnědé.

Pohřeb: kostra ve skrčené poloze na pravém boku, hlava k J, předloktí položena přes spodní část hrudi. Na východní straně v řadě tři kameny (*obr. 7*).

Antropologické určení: žena?, 35–50 let.

Milodary: bronzová spirálka, velmi špatně zachovaná, pod pravým spánkem.

Hrob 314

Hrobová jáma: nepravidelně obdélníková se zaoblenými rohy, S-J, 147×85 cm, hl. 10 cm, výplň hnědošedá s pecičkami žlutky.

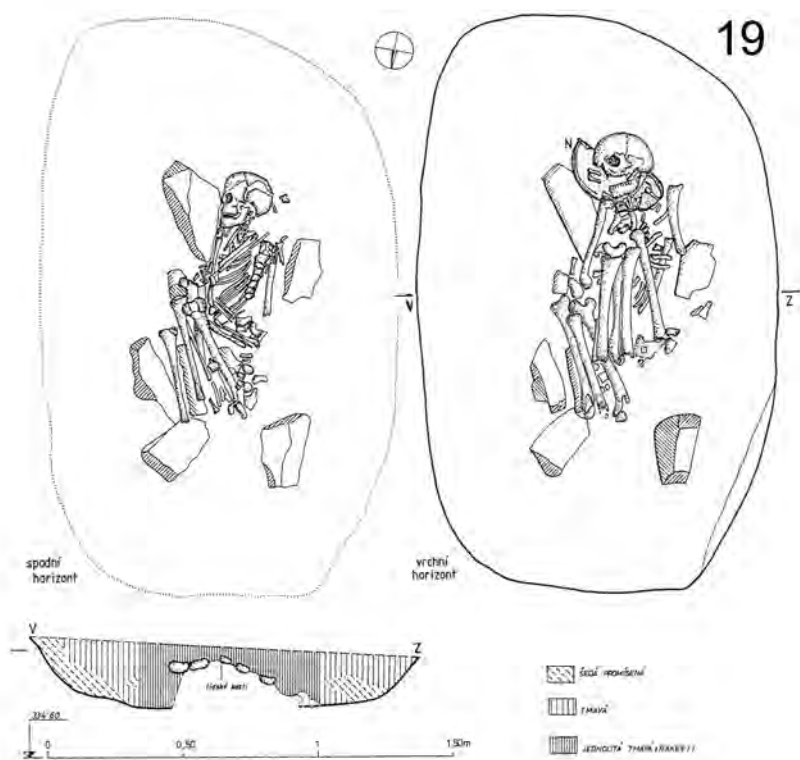
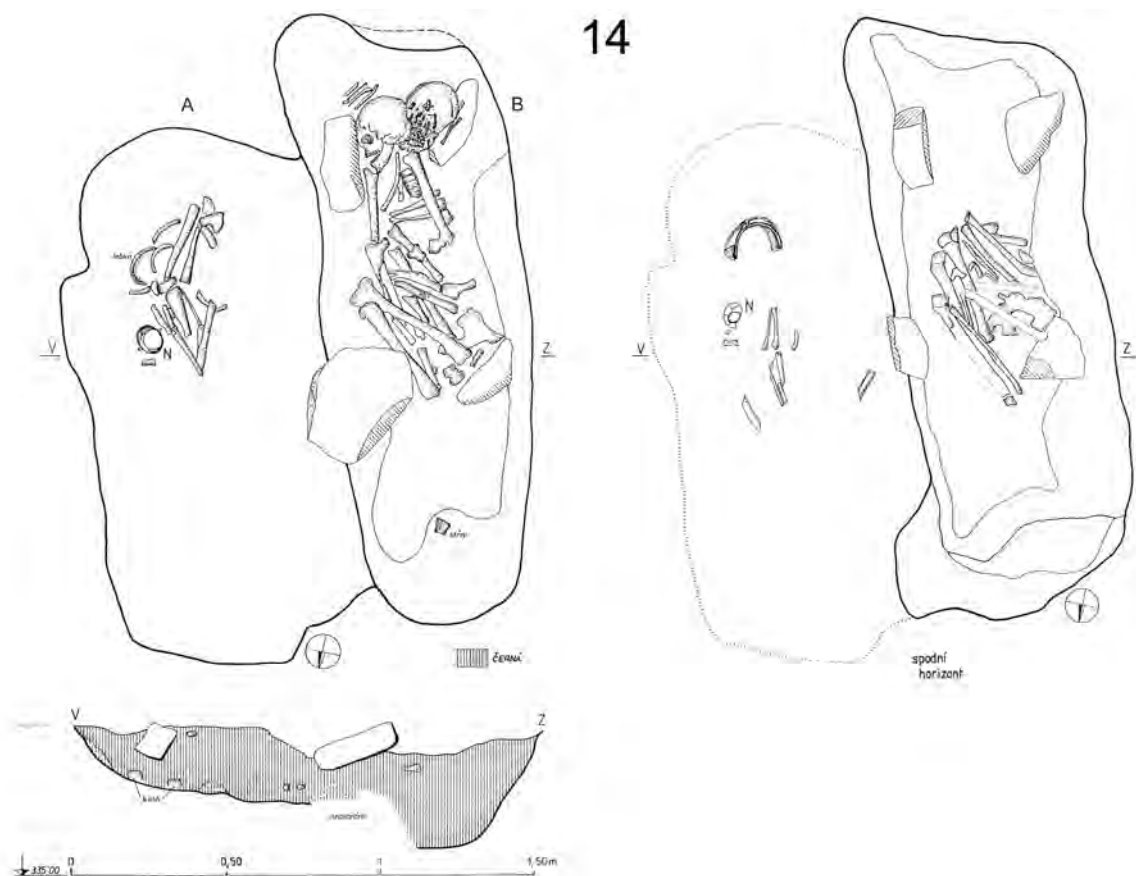
Pohřeb: kostra ve skrčené pozici na pravém boku, hlava k J, předloktí překřížena před hrudí (*obr. 7*).

Antropologické určení: mladší jedinec, 20–30 let.

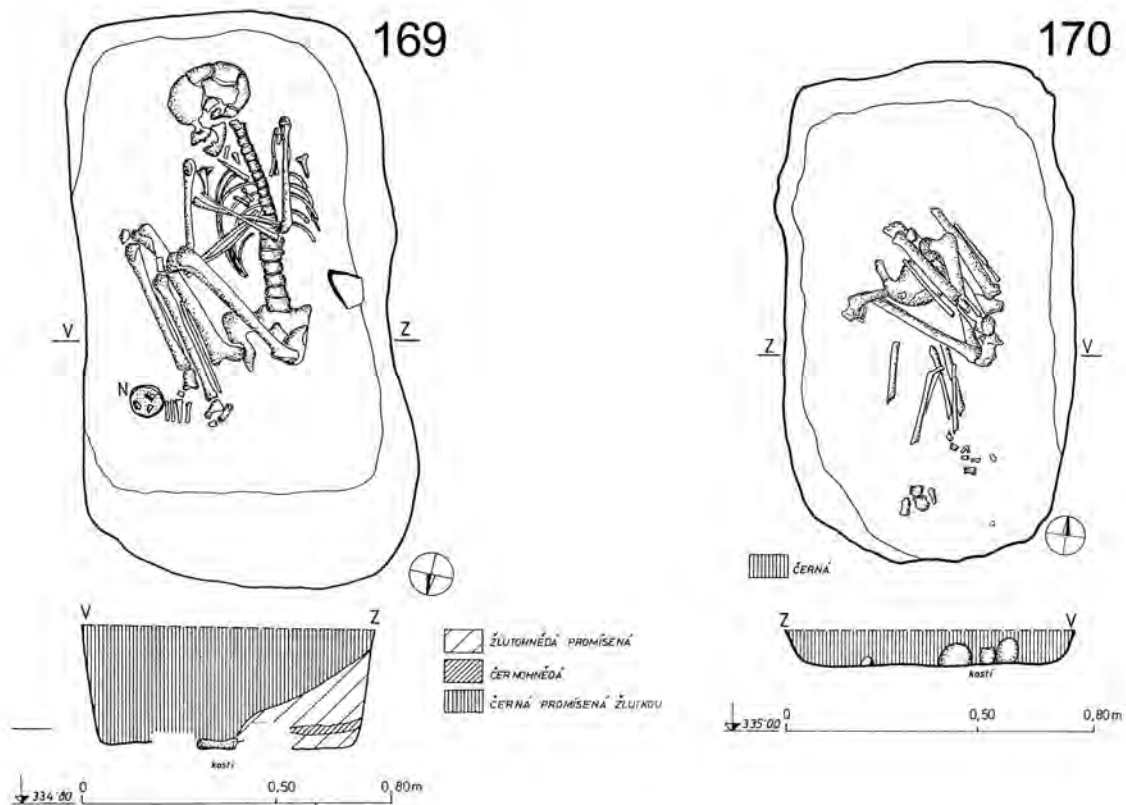
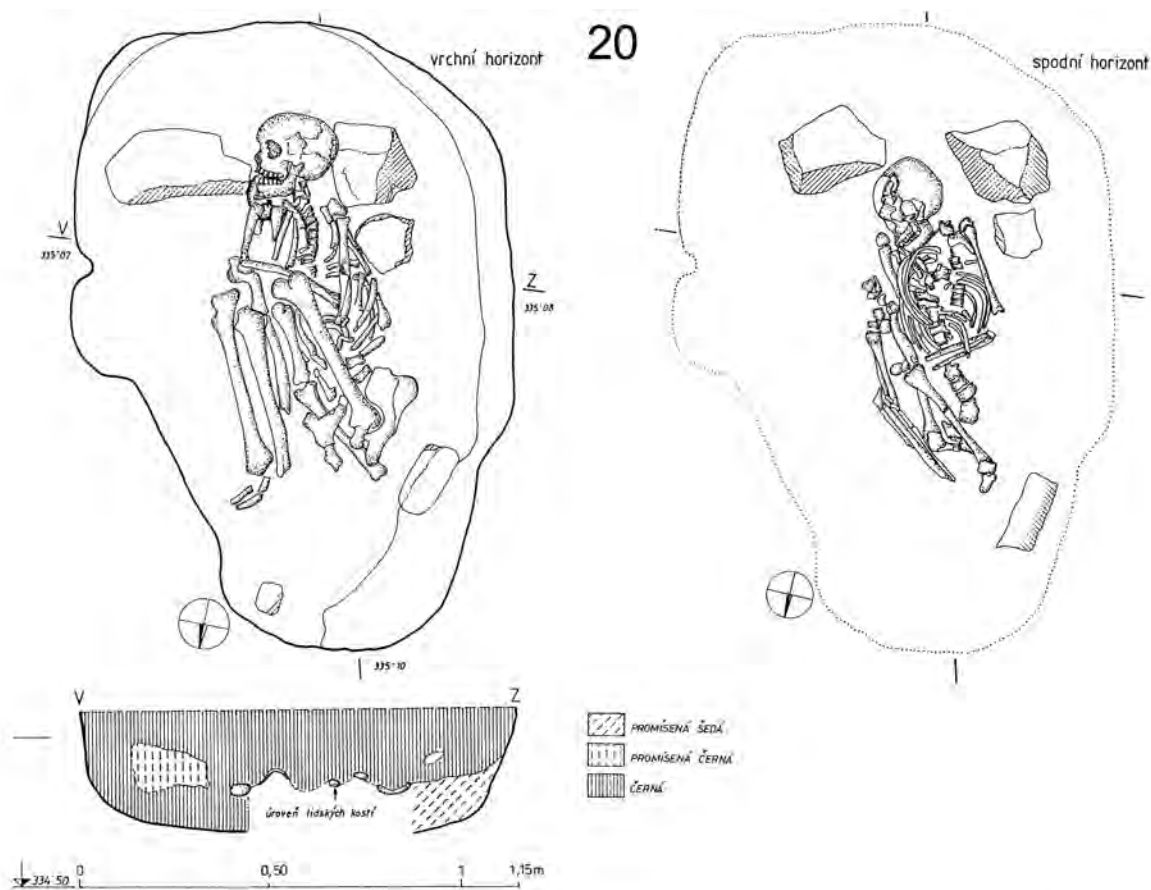
Milodary: zlomek keramiky, nalezený na lebce, možná pozůstatek nádoby, stojící u hlavy pohřbeného, v nezjištěném umístění štíhlé kostěné šídlo, d. 7,5 cm.

Hrob 563

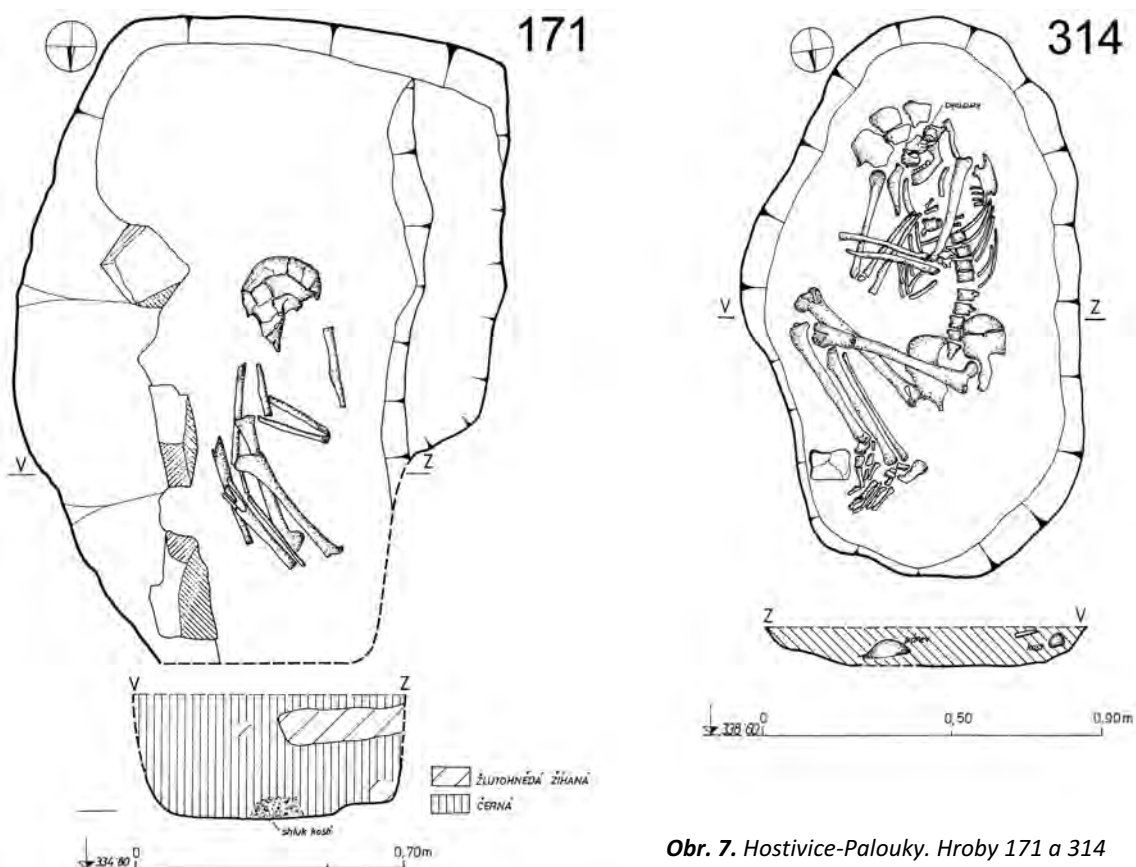
Hrobová jáma: obdélníková, kamenné obložení, S-J, 195×85 cm, výplň černá, hl. 10 cm.

Obr. 5. Hostivice-Palouky. Hroby 14 (A, B) a 19

Obr. 6. Hostivice-Palouky. Hroby 20, 169 a 170

Obr. 7. Hostivice-Palouky. Hroby 171 a 314

Obr. 8. Hostivice-Palouky. Hrob 563

Pohřeb: kosterné pozůstatky bez anatomické souvislosti, natěsnané na malý, úzký prostor. V základní orientaci a poloze odpovídá ritu únětické kultury, hlava k J, pravý bok. Šlo patrně o přepohřbení (obr. 8).

Antropologické určení: muž, 35–50 let.

Milodary: nejištěny.

Hrob 1313

Hrobová jáma: jen zbytek dna, hl. 3–5 cm, výplň šedohnědá.

Pohřeb: nalezeny pouze zuby.

Antropologické určení: dítě (inf. I, 6 let).

Milodary: jantarové korálky (rozpadlé), zlomek bronzového plíšku.

Hrob 2041

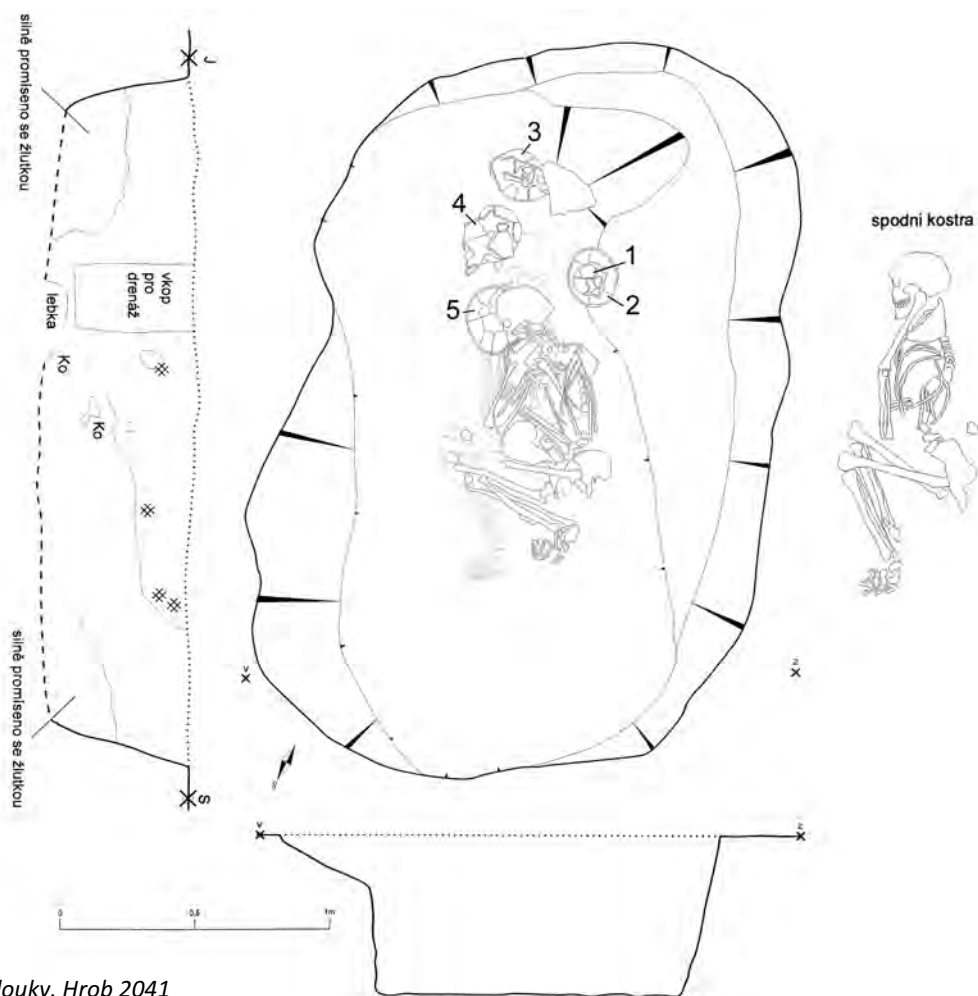
Hrobová jáma: obdélníková se zaoblenými rohy, S–J, 265×180 cm (úroveň skrývky), 250×110 cm v úrovni dna, hl. 60 cm.

Pohřeb: dva jedinci, ležící na sobě ve skřčené poloze na pravém boku, hlava k J, horní končetiny předloktím překříženy přes hrud'. Pohřeb vyplňoval dvě třetiny hrobu, severní zůstala prázdná (obr. 9).

Antropologické určení: muž?, 30–40 let (horní jedinec), muž, 20–30 let (dolní jedinec).

Milodary: 5 nádob a 2 pazourkové šipky (tab. 3; 4). Nádoby v jižní části hrobu: mísa s nízkým hrdlem, prům. 26,5 cm, v. 6,5 cm (n. 5) před obličejem horního jedince, džbán s páskovým uchem, v. 22,2 cm (n. 4) u čela spodního jedince, za hlavou pohřbených hrnek, v. 6,2 cm (n. 3), mísa se čtyřmi pupky, prům. 21,3 cm, v. 5,5 cm (n. 2), v ní vložena amforka, v. 9,5 cm (n. 1). Pazourková šipka v hrnku (n. 3), druhá pod pánví spodního jedince.

Obr. 9. Hostivice-Palouky. Hrob 2041

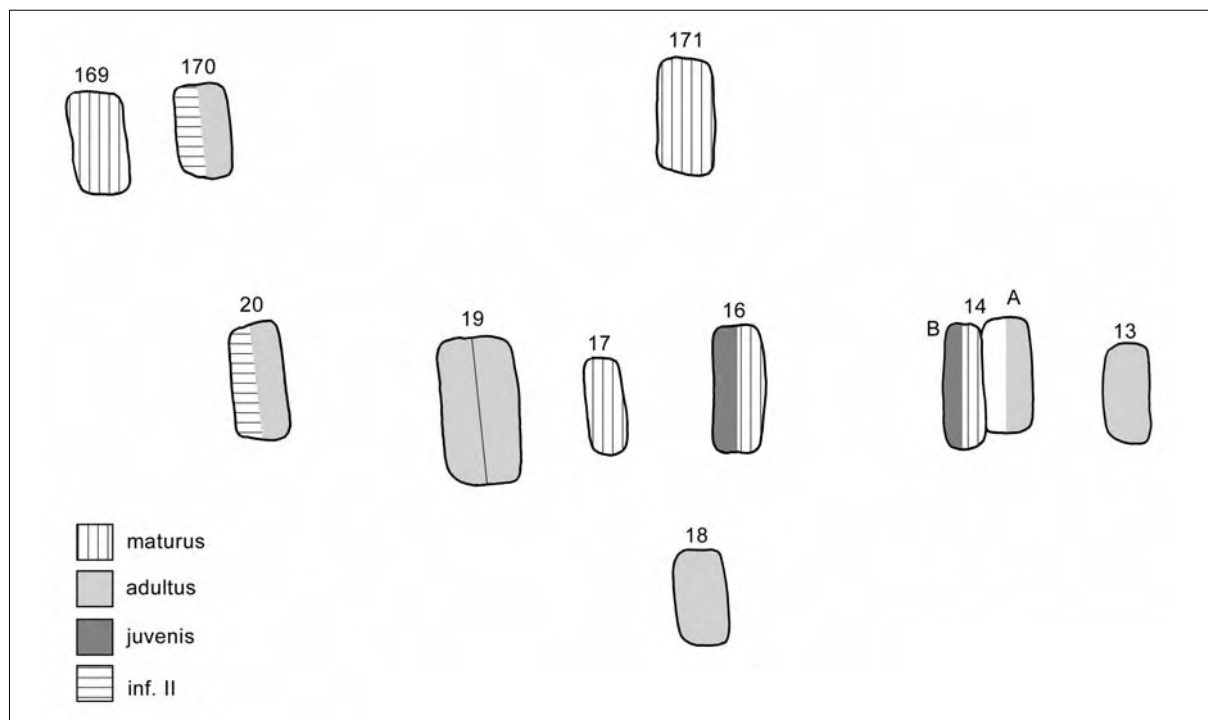
4. VYHODNOCENÍ NÁLEZOVÉ SITUACE

Úvahy se soustředí na následující body: 1) začlenění v rámci relativní chronologie únětické kultury, 2) vztah pohřební skupiny a sídliště únětické kultury, 3) intenzita osídlení, resp. krátkodobé/déletrvající, odhad velikosti komunity únětické kultury.

1) Nečetné jámy únětické kultury s chudým a nevýrazným inventářem nedovolují relativně chronologické závěry. Naopak malý skupinový hřbitov s 11 hroby poskytl nálezy, které úvahy o časovém zařazení umožňují. Měl jednotný charakter a lze jej zařadit konvenčně do mladšího období únětické kultury (Bartelheim 1998). Svědčí pro to především keramika svými tvary a bez výjimky malými rozměry, která se vyskytla v hrobě vždy jen v jednom exempláři. Tento závěr může podpořit i nález bronzové spirálky z hrobu 171. Jednotlivé hroby rozptýlené směrem na severozápad od malého hřbitova tomuto zařazení neodporují, naopak v souladu s ním je výbava jantarových korálků a bronzového plíšku z dětského hrobu 1313.

Odlišné zařazení má jen izolovaný hrob 2041, vzdálený 85 m na sever od skupinového hřbitova. V hrobě bylo mimo dvě pazourkové šipky pět nádob – dvě mísy, džbán, hrnek a amforka, které patří staršímu období únětické kultury. Ke konstatování, že hrob byl osamocený, opravňuje velikost plošného odkryvu, na němž se nevyskytl žádný podobný objekt.

2) Domové půdorysy únětické kultury zjištěny nebyly. Jámy této kultury se nalézaly západně a severozápadně od skupinového hřbitova, a to ve vzdálenosti 150–250 m. Domnívám se, že jsou stopami sídliště komunity, která na malém hřbitově své zemřelé pohřbívala. Podporuje to skutečnost, že žádné jiné nálezy, které by měly podobné časové zařazení a ukazovaly na tuto souvislost, na místě zjištěny nebyly. Zhruba 30–40 m ještě dále na severozápad od sídlištních pozůstatků se nalézaly tři jednotlivé hroby únětické kultury.

Obr. 10. Hostivice-Palouky. Skupinový hřbitov – věk zemřelých

3) Intenzita osídlení únětické kultury byla slabá. Pravděpodobně šlo o krátký časový úsek, kdy hostivické území tato kultura zaujímala. Dokumentuje to výčet objektů: 5 jam a 14 hrobů s 20 pohřbenými a zejména nepočtené nálezy keramických střeptů v jámách. Z toho dále vyplývá i představa o malé komunitě únětické kultury v Hostivici. Kontrastuje to s místními poměry v období knovízské kultury se 1388 zjištěnými objekty.

Skrývka na ploše 3 ha dala dostatečný přehled o úplnosti nálezové situace v době únětické kultury. V následující sezóně bylo na tuto plochu z východní strany navázáno další skrývkou 2 ha, kde se kromě výše zmíněného osamoceneného hrobu 2041 s konvenčním datováním do staršího období žádné objekty únětické kultury nevyskytly. Odkryv byl v následujících letech uskutečněn i jižně od skupiny hrobů a další hroby únětické kultury nebyly nalezeny.

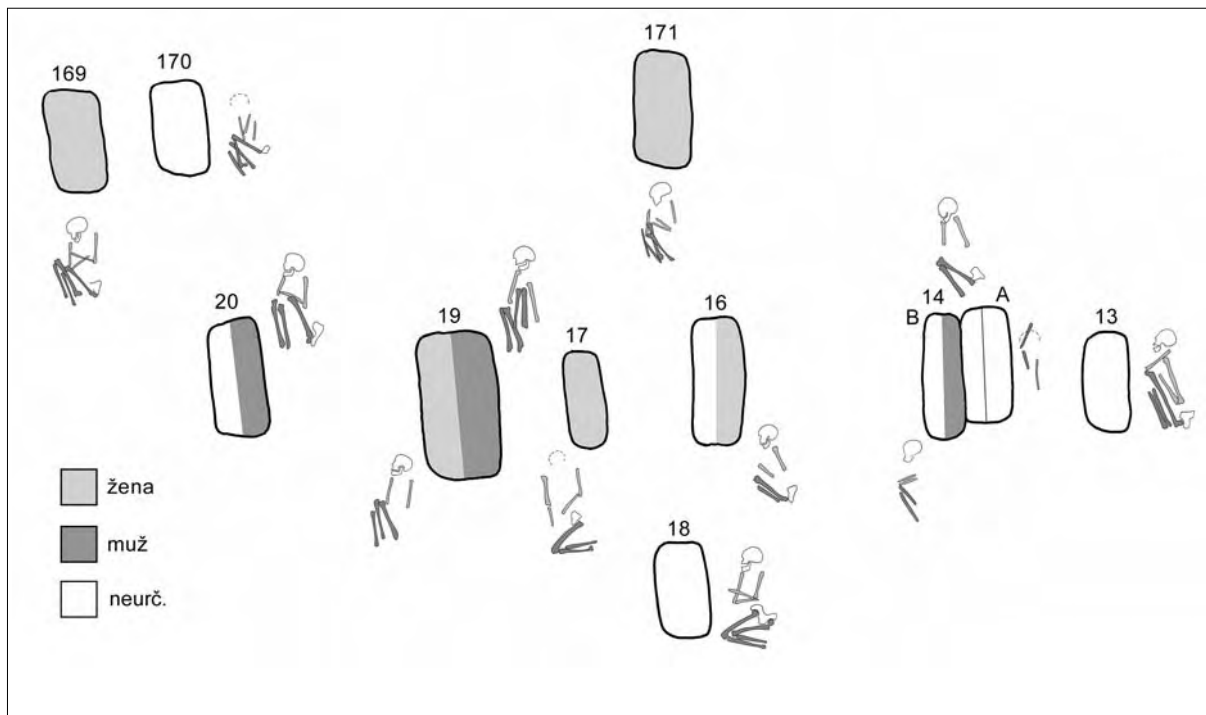
Na skupinovém hřbitově bylo pohřbeno 5 jedinců, klasifikovaných jako maturus (40–59 let), 7 jedinců jako adultus (20–39 let), 3 jedinci jako juvenis (15–19 let) a 2 jako infans II (7–15 let) (obr. 10). Věk pohřbených v izolované pozici byl určen takto: 1 jedinec jako adultus (20–30 let), 1 jedinec jako maturus (35 až 50 let) a 1 jako dítě (infans I – do 6 let). Zatímco věk se podařilo určit ve všech případech, bylo určení pohlaví zemřelých mezerovité. Na skupinovém hřbitově byli mimo neurčitelné jedince pohřbeni 3 muži a 5 žen (obr. 11). Z hrobů v izolované pozici byl určen 1 muž a 1 dítě.

Skupinu únětické kultury v Hostivici odhaduji zhruba na 15 dospělých osob. Na základě antropologické analýzy získáme určité poznatky o jejím složení. Zdá se, že žen mohlo být o něco více než mužů. Dožitý věk, kdy lehce nad staršími jedinci převažují dospělí ve věku 20–39 let, v podstatě odpovídá poměrům v pravěkém období.

5. ZVLÁŠTNÍ RITUÁLNÍ ZVYKLOSTI SPOJENÉ S POHŘBY

Otázky pohřebního ritu v únětické kultuře byly většinou řešeny v jednotlivých případech při publikaci nálezů. Souborně se pohřebním ritem a jeho zvláštnostmi v tomto období na našem území zabývali V. Matoušek (1982) a V. Podborský (1988).

Zmíním se nejprve o rakvích, které zřejmě nejsou v únětické kultuře výjimečné a vyskytovaly se častěji, než se předpokládalo (Pleinerová 1960). Pokud jde o hostivické naleziště, představují tam rakve jeden z charakteristických rysů pohřebního ritu.

Obr. 11. Hostivice-Palouky. Skupinový hřbitov – rozlišení zemřelých podle pohlaví

Na skupinovém pohřebišti mohly být téměř v polovině hrobů, naopak v izolovaných hrobech se stopy po nich nenašly. Existenci rakví lze na hostivickém nalezišti doložit jen nepřímo, i když poměrně přesvědčivě. Převážně jde o podložení kamene, které naznačuje i formu rakve, a to s oblým dnem, zřejmě zhotovené z kmene stromu (hroby 14, 19, 20 a 171). V jednom, případně ve dvou hrobech, to byla i poloha mrtvého, jehož tělo bylo směstnáno do pravoúhlého útvaru (hrob 13, hrob 563).

Rakve v Hostivici hrají úlohu při interpretaci dvojpořbů. Pohřbení v nich leží na sobě, aniž by horní jedinec porušoval pohřeb spodní. Znamená to současný pohřeb obou. K této události došlo v malé skupině o jedenácti hrobech šestkrát. Možnost náhody současného úmrtí obou pohřbených je proto vyloučena, přesto k současnému pohřbu docházelo. Vedly k tomu zřejmě rituální zvyklosti v únětické komunitě v Hostivici. Horní jedinec, jakoby dominantní, představoval vlastní pohřeb. Obvykle šlo o osobu ve věkové kategorii *adultus/maturus*. V případech, kde bylo možné určení pohlaví, to byl muž, kromě hrobu 16, obsahujícího ostatky ženy a většího dítěte. Jedinec, pohřbený na dno rakve byl obvykle mladší – *juvenis/inf. II*. Určit pohlaví spodního pohřbu se podařilo jen jednou, a to v hrobě 19, kde pod pohřbeným mužem leželo tělo ženy.

Jestliže vyloučíme náhodu současného úmrtí, vedou úvahy k nepřirozené smrti spodního, mladšího jedince. Usmrcení těchto lidí, aby doprovázeli zemřelého, má etnologické analogie, dokonce ještě z nedávné doby. Nemělo by překvapovat ve starší době bronzové.

V souvislosti s pohřebními obřady je třeba uvést hrob 563, v němž pozůstatky muže nevykazovaly anatomickou souvislost, např. pánevní kosti ležely u hlavy (*obr. 8*). Avšak v základní orientaci – hlava k jihu – odpovídá pohřeb tehdejšímu ritu. Situaci nelze vysvětlit porušením pohřbu soudobým zásahem, např. vyloupením, ani narušením při uložení dalšího jedince do hrobu. Pozůstatky jsou v hrobě umístěny se záměrem reflektovat zásady pohřebního ritu únětické kultury. Kosterné pozůstatky byly natěsnány na velmi úzký prostor, uloženy patrně do nějaké schránky. Domnívám se, že jde o případ přepohřbení, totiž přenesení již nesouvisejících částí z jiného místa do tohoto hrobu.

6. ZÁVĚR

Můžeme shrnout, že na lokalitě Hostivice-Palouky sídlila a pohřbívala v mladším období únětické kultury nepočetná komunita, a to zřejmě v krátkém časovém úseku. Podobně tomu bylo v mladším období únětické kultury i na nedaleké lokalitě Hostivice-Sadová na protějším břehu Litovického potoka, kde rovněž

proběhl výzkum Středočeského muzea. Zda lze tuto situaci alespoň pro určitou oblast únětické kultury – západní část středních Čech a Čechy severozápadní – zobecňovat, je otázka. Znamenalo by to představu malých skupin, přesunujících se z místa na místo v kratších časových intervalech. K řešení tohoto problému mohou přispět velkoplošné odkryvy v souvislosti s rozvíjející se stavební činností, které vyvolávají rozsáhlé záchranné výzkumy. Důležité je v tomto směru zejména jejich zpracování, které však zatím většinou chybí.

LITERATURA

- Bartelheim, M.* 1998: Studien zur böhmischen Aunjetitzer Kultur: Chronologie und chorologische Untersuchungen. Teil 1, 2. Bonn.
- Matoušek, V.* 1982: Pohřební ritus rané únětické kultury v Čechách. In: *Praehistorica* 10, *Varia archaeologica* 3. Praha, 33–52.
- Pleinerová, I.* 1959: Otázka skupinových pohřebišť v únětické kultuře, *Archeologické rozhledy* 11, 379–408.
- Pleinerová, I.* 1960: Únětické pohřby v rakvích, *Archeologické rozhledy* 12, 13–27.
- Podborský, V.* 1988: K problémům pohřebního ritu a druhotného otevírání hrobů lidu únětické kultury. In: *Antropofagie a pohřební ritus doby bronzové. Materiály z pracovního setkání*, Brno, 24.–25. 10. 1988. Brno, 71–82.

HOSTIVICE-PALOUKY (BEZ. PRAG-WEST) ZUR ZEIT DER AUNJETITZER KULTUR

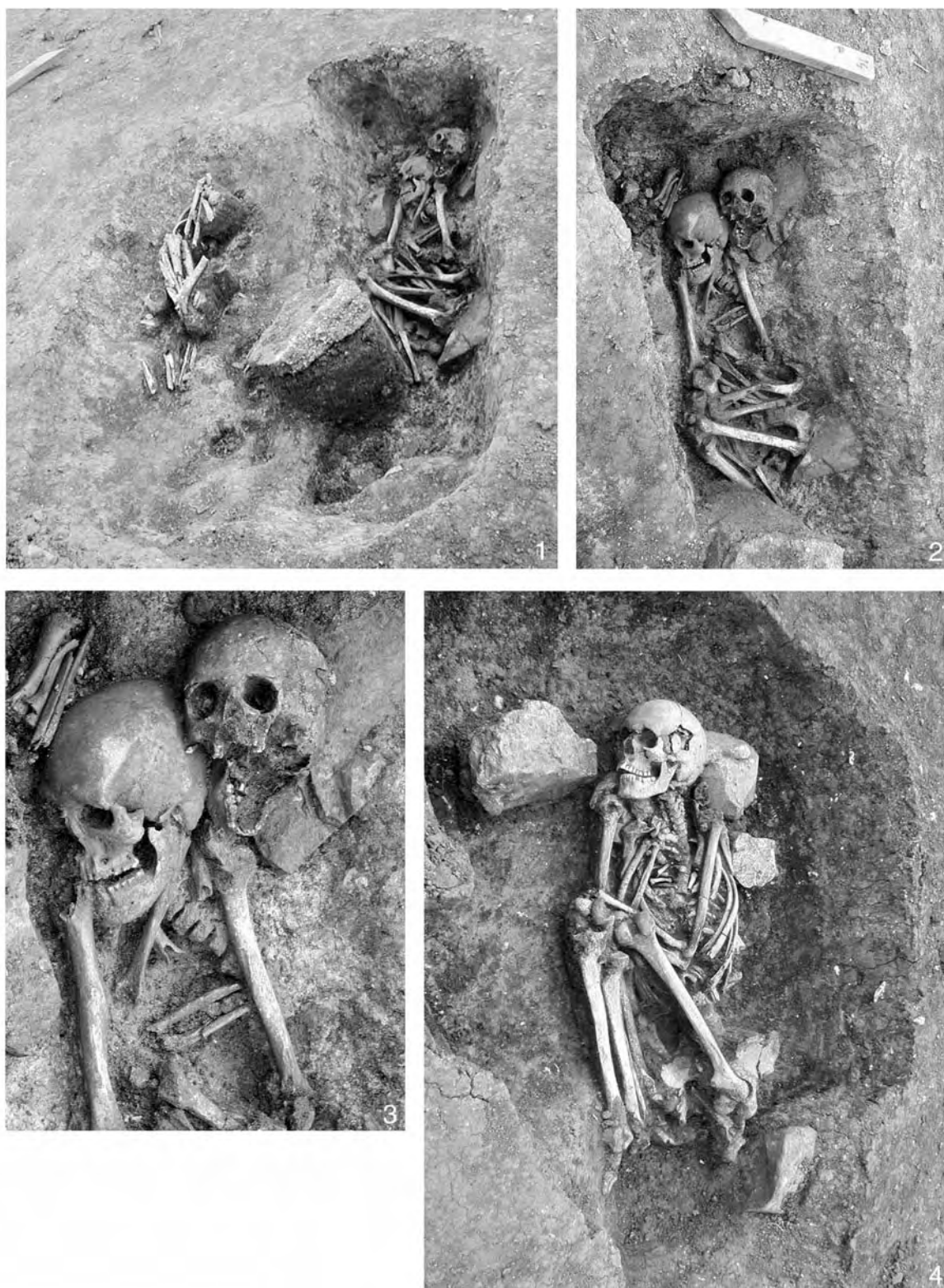
Zwei Untersuchungsstapen der Notgrabung des Museums Mittelböhmens in Rožtoky (2001, 2002) brachten sowohl mehrere Objekte der Knovízské Kultur als auch der Aunjetitzer Kultur. Neben fünf Gruben mit dem armen Inventar der Aunjetitzer Kultur wurde ein kleines Gruppengräberfeld mit elf Gräbern, welche siebzehn Toten umfassten, und drei zerstreute Gräber mit drei Beerdigten aufgedeckt.

Im Raum des Gruppengräberfeldes konnte das Streben nach der Verteilung der Gräber in die Reihen in W-O-Richtung beobachtet werden. Diese Tatsache entspricht dem üblichen Aufbau der Gräber auf den Gräberfeldern der Aunjetitzer Kultur. Die Bestattung von den Toten (Hocker auf der rechten Hüfte mit dem Kopf zum Süden) stimmt mit Bestattungsriten in der Aunjetitzer Kultur überein. Die überwiegende Menge von den Beerdigten auf dem Gruppengräberfeld lag in Särgen aus Holz, welche indirekt belegt sind. Die Toten wurden nämlich in der Grabgrube im engen Raum der Grabgrube zusammengedrückt. Die besondere Aufmerksamkeit verdienen gemeinsame Bestattungen von zwei Personen in den Särgen.

Die dominante Bestattung – üblich die ältere Person – lag auf dem Körper der jüngeren Person, die auf dem Boden des Sarges beerdigt wurde. Im Fall, dass das Geschlecht von den Toten bestimmt wurde, gehörten die obere Bestattung einem Mann und die untere Bestattung einer Frau. Mit Rücksicht darauf, dass diese Erscheinung insgesamt sechsmal in der kleinen Gruppe von elf Gräbern vorkam, kann der zufällige Tod von beiden Personen zur gleichen Zeit ausgeschlossen werden. Es kann vorausgesetzt werden, dass die jüngere Person, d.h. offenbar die Frau absichtlich getötet wurde. Dann konnte sie die Hauptperson, die auf ihrem Körper in dem Sarg lag, nach dem Tod begleiten.

Das kleine Gräberfeld in Hostivice-Palouky kann in den jüngeren Zeitabschnitt der Aunjetitzer Kultur datiert werden, da die Gräber nur ein kleines Gefäß umfassten. Solches Gefäß entspricht in seiner Form dem Inventar dieser Zeit, wie es gewöhnlich in der Literatur beschrieben ist (Bartelheim 1998). Die interessante Erscheinung von den gemeinsamen Bestattungen zweier Personen kann aus dem Gesichtspunkt von Beziehungen der nahen Personen beurteilt werden. Davon zeugt ihre Position in dem Grab. Mit den Erwägungen über die Absicht, damit die verwandten Personen in der engen Positionsbeziehung sowohl auf den Gräberfeldern als auch in den Siedlungen waren, beschäftigte sich die Autorin dieses Beitrages schon früher (Pleinerová 1960). Später widmeten auch weitere Forscher diesem Thema ihre Aufmerksamkeit (Matoušek 1988; Podborský 1988).

Merkwürdig wirkt das Grab 2041 nicht nur wegen seiner chronologischen Einordnung, sondern auch wegen seiner isolierten Lage – 85 m nördlich von dem eigenen Gruppengräberfeld. In seiner Ausstattung befinden sich fünf Gefäße und zwei Pfeilspitzen, die zum älteren Zeitabschnitt der Aunjetitzer Kultur gehören. Sonst entspricht es mit der Position von zwei Körpern den Gräbern auf dem Gruppengräberfeld.

Tab. 1. Hostivice-Palouky. 1–3 – hrob 14; 4 hrob 20

Tab. 2. Hostivice-Palouky. 1 – hrob 13; 2 – hrob 17; 3 – hrob 19; 4 – hrob 169; 5 – hrob 14 (A)

Tab. 3. Hostivice-Palouky. Hrob 2041. 1 – nádoba 4; 2 – nádoba 3; 3 – pazourkové šipky

Tab. 4. Hostivice-Palouky. Hrob 2041. 1 – nádoba 1; 2 – nádoba 5; 3 – nádoba 2